

Gemeenteraad van Alphen aan den Rijn
Postbus 13
2400AA ALPHEN AAN DEN RIJN

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaanrijn.nl
Website: www.alphenaanrijn.nl

Zaaknummer
3368533

Datum
3 december 2024

Contactpersoon
M.C. Hogenes

Team Duurzaamheid en Economie

Onderwerp:
Vaststelling Programma Energietransitie

Geachte leden van de raad,

Graag informeren wij u over de vaststelling van het Programma Energietransitie als vrijwillig programma onder de omgevingswet.

Aanleiding

Grote transities, zoals de energietransitie, verlopen niet lineair en brengen continu uitdagingen met zich mee. Door de huidige netcongestieproblematiek staat de leveringszekerheid van elektriciteit onder druk, dit heeft impact op nieuwbouw ontwikkelingen en uitbreidingen van bedrijvigheid in Alphen aan den Rijn. In het Programma Energietransitie nemen we de regie op de verschillende ontwikkelingen in de energietransitie zodat we kunnen werken aan het beoogde maatschappelijke resultaat, een betaalbare, inclusieve en duurzame transitie voor al onze inwoners en ondernemers. Schone energie (en warmte) voor iedereen!

Waarom een nieuw programma

Nieuwe inzichten met betrekking tot het energiesysteem en acute problemen rondom netcongestie zijn de belangrijkste aanleiding om een doorontwikkeling te maken vanuit het Duurzaamheidsprogramma naar een specifieke programma-aanpak voor de energietransitie. Daarnaast is de conclusie van het rekenkameronderzoek naar de haalbaarheid van de doelstellingen voor 2030, een belangrijke reden om de huidige aanpak te herzien en om een versnelling in het behalen van de gestelde doelen te kunnen realiseren.

Gemeentelijke regie op de energietransitie

Het is van belang dat de gemeente een stevige rol pakt op verschillende lastige dossiers binnen de energietransitie. De komende jaren zijn cruciaal op regionale en provinciale schaal. Zonder stevige positie zijn we niet in staat om zelf keuzes te maken en kunnen we de keuzes van regiogemeenten

en provincie, die ook impact hebben op ons energiesysteem, niet beïnvloeden. Voor een toekomstbestendig energiesysteem moeten we regionaal denken en doen.

Vanuit ruimtelijk en economisch perspectief is het ontzettend belangrijk dat we in de gemeente Alphen aan den Rijn de mogelijkheid hebben om onze bedrijvigheid te ontwikkelen en te vergroten en om de komende jaren een grote nieuwbouwopgave te realiseren. Om dit te bereiken moeten de juiste keuzes gemaakt worden op het gebied van netcongestie en de ontwikkeling van collectieve warmtesystemen. Met het programma kijken we integraal naar het energiesysteem van: elektriciteitsnet, zon en wind opwek, batterijopslag en de aansluiting op collectieve warmtesystemen. Uiteraard zetten we ook volop in op energiebesparing waarbij we extra aandacht hebben voor inwoners die weinig te besteden hebben.

Energietransitieprogramma

Binnen het programma Energietransitie werken we aan het behalen van de doelen van 2030 en uiteindelijk de doelen van 2050. Het eerste tussentijdse doel is dat we in 2030 een reductie van 49% van de CO₂-uitstoot (ten opzichte van de uitstoot in 2019) realiseren. Om dat te halen stellen we in het programma Energietransitie de onderliggende doelen voor 2030:

Doelen voor 2030:

- Gemiddeld 1,5% energiebesparing per jaar, 15% energiebesparing in 2030 t.o.v. 2020
- 20% duurzaam energieverbruik van het totale bruto verbruik in 2030
- Opwek duurzame elektriciteit (0,32 TWh) in lijn met de RES Holland Rijnland
- Toewerken naar een evenwichtige balans tussen vraag en aanbod van energie
- 20% van de bestaande gebouwen is aardgasvrij ready in lijn met de Transitievisie Warmte

In het programma Energietransitie zijn de doelstellingen verder uitgewerkt in vier samenhangende prestatielijnen: 1) Isoleren en besparen, 2) duurzaam verwarmen, 3) opwek en energiesysteem en 4) verduurzaming bedrijventerreinen, zie figuur 1.

Figuur 1: prestatielijnen binnen programma energietransitie

Per prestatielijn is specifiek invulling gegeven aan de doelstellingen, de aanpak, samenwerking met partners, de werkzaamheden en de monitoring. Dit programma stelt ons daarom in staat om een stevige regie op de energietransitie in de gemeente Alphen aan den Rijn.

Samenwerking partners

We werken samen met inwoners, ondernemers en partners aan de duurzame toekomst. Dit is belangrijk want de overstap naar schone energie brengt veel veranderingen en uitdagingen met zich mee. Tijdens het opstellen van het Programma Energietransitie is met verschillende partners, zoals Energiek Alphen, VOA, EDBA, Woonforte, Habeko, Liander, RES Holland Rijnland, Hoogheemraadschap van Rijnland en de Provincie Zuid Holland het gesprek gevoerd. Aan bod kwam vooral op welke punten binnen de energietransitie we elkaar vinden en versterken in de samenwerking. Onze partners leveren een belangrijke bijdrage aan de gezamenlijke energietransitie waar we voor staan.

Communicatie en participatie is een belangrijk onderdeel in de uitvoering van het Programma Energietransitie en wordt per prestatielijn en per project uitgewerkt. Participatie op maat en doelgroepgerichte communicatie wordt opgezet conform het door de raad vastgestelde participatiekader "Iedereen aan Zet" en de motie doorbraakprogramma participatie. Een brede uitwerking en strategie hierop zorgt voor handelingsperspectief voor onze inwoners en ondernemers. We zetten in op duidelijke communicatie en praktische mogelijkheden, zodat inwoners en bedrijven actief kunnen participeren en bijdragen aan de energietransitie, zodat ze weten wat van hen verwacht wordt en waarover zij kunnen meedenken op de korte en lange termijn. Daarbij hebben we ook oog voor onze inwoners die leven op het bestaansminimum.

Omgevingswet en besluitvorming

Op 1 januari 2024 is de omgevingswet in werking getreden. Dit heeft impact op de besluitvorming van het programma Energietransitie. Waar voorheen de gemeenteraad bevoegd was om programma's vast te stellen, is nu het college van burgemeesters en wethouders hiervoor bevoegd conform artikel 3.4 van de omgevingswet. Tijdens de ontwikkeling van het Programma Energietransitie is de raadswerkgroep Duurzaamheid in twee themasessies geïnformeerd over de vier prestatielijnen van het Programma Energietransitie.

Moties en toezegging

Binnen het Programma Energietransitie wordt invulling gegeven aan twee moties en een toezegging.

- motie 112: participatie in verkenningswijken (d.d. 17 februari 2022);
- motie 116: doorbraakprogramma participatie (d.d. 3 november 2022)
- toezegging 280: verbind wortel en stok voor een duurzaam bedrijfsleven (d.d. 15 juni 2023).

De toezegging "verbind wortel en stok" en de motie "verkenningsswijken" zijn verwerkt in de prestatielijnen Duurzaam verwarmen en Verduurzaming Bedrijventerreinen en zijn hiermee afgedaan. Het programma energietransitie is opgesteld met inachtneming van de motie "doorbraakprogramma". In lijn daarmee worden de communicatie- en participatiestrategie en -plannen uitgewerkt voor de diverse onderdelen in het Programma Energietransitie.

Financiële consequenties

De uitvoering van het Programma Energietransitie wordt gedekt door specifieke rijksmiddelen voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE), isolatieprogramma (NIP) en energiearmoede.

Uitvoering rol van de Raad

Wij informeren u graag jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van dit programma. Op onderdelen worden verschillende beleidsdocumenten tijdens de uitvoering ter vaststelling aan de Raad voorgelegd. Ook bespreken we regelmatig inhoudelijk onderwerpen en uitwerkingen van het programma Energietransitie met de Raadswerkgroep Duurzaamheid.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,
drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

de burgemeester,
mr. drs. J.W.E. Spies

Bijlage:

- Programma Energietransitie